

CLIFFORD D. SIMAK: A VÁROS

Clifford D. Simak: City Ace Books, Inc. New York © 1952 by Clifford D. Simak

FORDÍTOTTA KUCZKA PÉTER

A fedél Jantner János munkája

Második kiadás

© Kuczka Péter, 1970

Hungarian translation

HU ISSN 0865-1221

ISBN 963 11 6821 2

GALAKTIKA

Móra Ferenc Ifjúsági Könyvkiadó, Budapest

Felelős kiadó: Sziládi János igazgató

Alföldi Nyomda (4248.66-15-2), Debrecen, 1991

Felelős vezető: Szabó Viktor vezérigazgató

Felelős szerkesztő: Futaki József

Műszaki vezető: Török Károlyné

Képszerkesztő: Kiss Tibor

Műszaki szerkesztő: Rucsek Andrea

Terjedelem: 14 (A/5) ív. IF 6585

Jegyzetek a negyedik mondához

Mondáink közül éppen ez, a negyedik okozza a legtöbb aggályt azoknak, akik a mondakörben valamilyen rejtett értelmet és jelentést keresnek.

Még Phogo is elismeri, hogy ez a monda teljes egészében mítosz, és semmi más. De ha mítosz, mit jelent? És ha ez a monda mítosz, vajon nem mítosz-e a teljes mondakör?

A Jupiter, ahol a monda cselekménye játszódik, állítólag egyike azoknak a világoknak, melyeket az űrben találhatnak. Fentebb megjegyeztük már, hogy ilyen világok létezése tudományos lehetetlenség. És ha elfogadjuk Ugry elméletét, mely szerint a mondakörben szereplő másfajta világok nem egyebek, mint saját világunk sokszorosított példányai, akkor ésszerűnek látszik az a feltételezés, hogy az itt leírt világot azóta már lokalizálhattuk volna. Általánosan ismert tény, hogy vannak előlünk elzárt szellemvilágok, de zártságuk okai is közismertek, és korántsem azonosak a negyedik mondában leírtakkal.

Egyes kutatók szerint a negyedik monda csak betoldás, melynek semmi köze a többihez, és sokkal később került a mondakörbe. Ezt a következtetést nehéz elfogadni, mert a monda szorosan összefügg a többivel, éppen a mondakör mesefűzésének egyik sarokpontja, amely körül az egész szerkezet megfordul. Számos alkalommal bírálták a mondában felbukkanó Towser figuráját mint összeegyeztethetlent fajunk alapvető méltóságával. Noha Towser visszataszítónak tűnhet a kényesebb olvasók szemében, mégis jó szolgálatot tesz mint a mondában szereplő emberi lény vezetője. Towser az, és nem az ember, aki elsőként hajlandó tudomásul venni a kialakult helyzetet: Towser az, és nem az ember, aki elsőként érti meg. És Towser értelmét, amint megszabadult az ember uralmától, olyannak ábrázolja a monda, mint amely legalábbis egyenrangú az emberével. Towser, bár bolhák kínozzák, olyan karakter, akit nem kell szégyellnünk.

A negyedik monda rövid ugyan, mégis érdemes elmélyülten és gondosan tanulmányozni, mert talán a legértékesebb mind a nyolc közül.

IV. DEZERTÁLÁS

Már négy ember ment ki párosával a Jupiter harsogó kavargásába, és egyik se tért vissza. Kisétáltak a dühöngő viharba - helyesebben kilopakodtak, hasukkal a talajt súrolták, hátuk csillogott az esőben.

Mert nem emberi alakjukban mentek ki.

Most az ötödik ember állt Kent Fowler, a Jupitert Felmérő Bizottság 3. sz. kupolájának vezetője előtt.

Fowler íróasztala alatt a vén Towser vadászott egy bolhára, aztán tovább szundított. Harold Allen fiatal még, nagyon fiatal - döbbsent rá hirtelen Fowler. Tele az ifjúság önbizalmával, arca olyan emberé, aki nem ismeri a félelmet. És ez furcsa is volt. Az emberek ugyanis a Jupiter kupoláiban megismerték a félelmet - a félelmet és az alázatot. Nem volt könnyű az embernek önmaga parányiségát szembeállítani az óriási bolygó iszonyatos erőivel.

- Ugye, megértette - kérdezte Fowler -, hogy mindez nem kötelessége? Megértette, ugye, hogy nem kötelező kimennie?

Így hangzott a megszokott formula. A többieknek is elmondta, és kimentek: Fowler tudta, hogy az ötödik is vállalja. De hirtelen tompa reménység ébredt benne, hogy Allen talán mégsem akar kimenni.

- Mikor indulok? - kérdezte Allen.

Valamikor büszke lett volna Fowler erre a válaszra. Összeráncolta a homlokát.

- Egy órán belül - mondta. Allen nyugodtan állt és várt.

- Négy ember ment ki eddig, és egyik sem tért vissza - mondta Fowler. - Persze ezt maga is tudja. Azt akarjuk, hogy maga visszatérjen. Nem akarjuk, hogy valami hősies mentőexpedícióba kezdjen. A legfőbb, az egyetlen cél, hogy visszajöjjön, bebizonyítsa, hogy az ember képes a Jupiter lényei alakjában élni. Menjen el az első felmérési pontig, ne tovább, és jöjjön vissza! Ne vállaljon semmi kockázatot! Ne vizsgáljon meg semmit! Csak jöjjön vissza.

Allen bólintott.

- Minden világos.

- Stanley kisasszony kezeli a transzformátort - folytatta Fowler. Emiatt ne legyenek aggályai. A többiek transzformálása minden baj nélkül történt. A készüléket szemmel láthatóan tökéletes kondícióban hagyták el. A legilletékesebb kezekben lesz. Stanley kisasszony a Naprendszer legjobban képzett transzformátorkezelője. Szinte minden bolygón szerzett már tapasztalatot. Éppen ezért van itt.

Allen a nőre mosolygott, és Fowler látta; hogy arcán átvillan valami - talán szánalom, talán harag, talán csak félelem. De az érzése eltűnt, és Stanley kisasszony visszamosolygott a fiúra. Fanyarul, tanító nénisen mosolygott, mintha szégyellné.

- Készen állok a transzformálásra, és örömmel várom - mondta Allen.

És ahogyan mondta, tréfának tűnt az egész, óriási ironikus tréfának.

Pedig nem volt tréfa.

Komoly ügy volt, halálosan komoly. Fowler tudta, hogy ezeken a kísérleteken múlik

az ember sorsa a Jupiteren. Ha a kísérletek sikerülnek, az óriási bolygó forrásai megnyílnak. Az ember birtokába veszi a Jupitert, mint ahogyan birtokába vette a többi, kisebb bolygót. Ha megbuknak . . .

Ha megbuknak, akkor az embert továbbra is megbénítja a roppant nyomás, a gravitáció szörnyű ereje, a bolygó légkörének halálos kémiai összetétele. Továbbra is bezártan él a félgömb alakú kupolákban, és képtelen lesz lábát kitenni a bolygóra, képtelen lesz közvetlenül, segédeszközök nélkül látni, kénytelen lesz nehézkes traktorokra és televízorokra támaszkodni, kénytelen lesz esetlen eszközökkel és mechanizmusokkal dolgozni, esetleg robotok segítségével, melyek maguk is esetlenek.

Mert a védtelen embert természetes alakjában a Jupiter óriási, négyzetcentiméterenkénti negyvennégy tonnás nyomása, melyhez képest a legmélyebb földi tengerek nyomása szinte csak vákuum, kíméletlenül összelapítja. Még a legszilárdabb fém, melyet a földi ember előállít, sem elég ellenálló ilyen nyomással és az alkalikus esőkkel szemben, melyek szüntelenül záporoznak a bolygón. A fém rideggé, törékennyé válik, szétmorzsolódik, mint az agyag, vagy szétfolyik az ammóniumsók tócsáiba és patakjaiba. Csak ha hallatlan mértékben sikerül felfokozni a fém szilárdságát és elektromos feszültségét, akkor képes ellenállni az atmoszférát alkotó fojtó gázok sok ezer mérföld vastagságban kavargó szélvészének. És ha mindezt végrehajtják, még akkor is vastag kvarcréteggel kellene bevonni mindent a folyékony ammóniaeső ellen.

Fowler csak ült, és figyelte az alagsor gépeinek zümmögését, szüntelen járásukat, sohasem csendesedő hangjukat a kupolában. Ha megállnak, megszűnik a kupola fémfalaiba vezetett energia áramlása, lecsökken az elektromos feszültség, és akkor mindennek vége. Towser feltápáskodott Fowler íróasztala alatt, új bolhacsípést kezdett vakarni, tompán dobolt lábával a padlón.

- Van még valami? - kérdezte Allen. Fowler fejét rázta.

- Ha magának volna még valami elintéznivalója - mondta -, talán ha... .

Azt akarta mondani, ha esetleg levelet akarna írni, de örült, hogy idejében elharapta a szót.

Allen az órájára nézett.

- Időben ott leszek - mondta, megfordult, és kiment az irodából.

Fowler tudta, hogy Stanley kisasszony figyeli, és nem akart odafordulni, hogy a szemébe nézzen. Az asztalán heverő papírlapokat rakosgatta.

- Meddig akarja folytatni? - kérdezte Stanley kisasszony, és minden szava csattogott, mint az ostorcsapás. Fowler erre körbeforgatta székét, és szembenézett vele. A nő szája egyenes, vékony vonallá keskenyedett, feszesen hátrafésült haja furcsává, szinte

halotti maszkká változtatta arcát.

Fowler igyekezett hűvösen, tárgyilagosan szólni:

- Mindaddig, amíg kell, amíg van valami remény . . .

- Halálra ítéli őket - mondta a nő. - Kiküldi őket, hogy nézzenek szembe a Jupiterrel.

Maga itt ül biztonságban és kényelemben, őket meg kiküldi, hogy elpusztuljanak.

- Nálunk nincs helye a szentimentalizmusnak, Stanley kisasszony - mondta Fowler, ügyelve, nehogy hangja haragos legyen. - Maga ugyanúgy tudja, mint én, hogy mit miért teszünk. Tisztában van azzal is; hogy az ember eredeti alakjában nem létezhet a Jupiteren.

Egyetlen megoldás az, ha azoknak az alakját veszi fel, amelyek fenn tudnak maradni. Más bolygókon is megcsináltuk. Néhány ember meghal, de ha eredményt érünk el, az ár nem drága. Régebbi korokban az emberek ostobaságokért, ostoba okokból dobták el maguktól az életet. Miért riadnánk hát vissza a haláltól, mikor ilyen nagy a tét?

Stanley kisasszony mereven, egyenesen ült, kezét összekulcsolta ölében, a fény csillogott szürke haján, és Fowler igyekezett elképzelni, hogy mit érezhet, mit gondolhat magában. Nem félt ugyan tőle, de jelenlétében kényelmetlenül érezte magát. Az éles, kék szemek túl mélyre láttak, a kezek túlságosan gyakorlottnak tetszettek. Jobb volna, ha öreg nagynéni lenne, üldögélne a hintaszékben, és kötögetne. De nem nagynéni, hanem a Naprendszer legjobb transzformátorkezelője, és helyteleníti Fowler intézkedéseit.

- Valami nincs rendben, Mr. Fowler - mondta a kisasszony.

- Pontosan - helyeselt Fowler -, ezért küldöm most a fiatalembert egyedül. Ő talán megtalálja, hogy mi az.

- És ha nem?

- Akkor kiküldök másvalakit.

A nő lassan felkelt székéből, elindult az ajtó felé, de Fowler asztala előtt megállt.

- Egy napon maga nagy ember lesz - mondta. - Maga nem hagy ki egyetlen lehetőséget sem. Ez a maga nagy lehetősége. Már akkor tudta, amikor ezt a kupolát felállították a kísérletekhez. Ha sikerül, maga feljebb lép egy-két fokkal. Mindegy, hány ember hal bele, maga feljebb lép egy-két fokkal.

- Stanley kisasszony - mondta Fowler szigorúan -, Allen rövidesen indul. Nézzen utána, kérem, hogy a készüléke . . .

- Nem az én készülékem a hibás - mondta a nő jeges hangon. Pontosan a biológusok által megadott koordinátákon dolgozik. Fowler az asztal fölé görnyedt, és figyelte a nő távolodó lépteit a folyosón.

Minden, amit a nő mondott, igaz. A koordinátákat a biológusok adták. De a biológusok tévedhetnek is. Csak hajszálnyi eltérés, csak jöttányi pontatlanság, és a

transzformátorok egész más lényt küldenek ki, mint amit szándékoztak. A mutáns bezsonghat, megvadulhat, a sohasem sejtett feltételek vagy körülmények hatására stressz alá kerülhet, és csütörtököt mondhat.

Mert az ember jóformán semmit sem tud arról, hogy mi megy végbe odakint. Csak annyit, amennyit a műszerek jeleznek. És a műszerek és készülékek adatai a kinti eseményekről minták csupán, minták, mert a Jupiter hihetetlenül nagy, és a kupolák száma igen kevés.

Még a biológusoknak is háromévi intenzív kutatásra volt szükségük, hogy tisztázzák a "csellengéreknek", a Jupiter legmagasabb rendű élőlényeinek adatait - három év és még két év a próbákhoz. Az ilyen munkát egy-két hét alatt elvégezték a Földön. Bár ez az eset más, mert a jupiteri élőlényt nem lehet a Földre vinni. A Jupiter nyomását nem lehet másutt reprodukálni, és földi nyomásnál a "csellengérek" egyszerűen eltűntek volna valami pukkanó gázfelhőben.

Mégis el kellett végezni ezt a munkát, ha az ember a "csellengérek" életformáját öltve magára, ki akart jutni a Jupiterre. Mert ahhoz, hogy a transzformátor átalakíthassa az embert egy más külalakú lényé, ismerni kell előbb a másik létformának minden fizikai jellemzőjét, teljes részletességgel, biztosan és szilárdan, minden tévedés kizárásával.

Allen nem jött vissza.

A nyomkeresők átfésülték a közeli terepet, nyomát sem találták, hacsak a kúszó lény, melyről egyik sofőr jelentést tett, nem az eltűnt ember volt "csellengér" alakban.

A biológusok a legakadémikusabb gúnnyal és megvetéssel válaszoltak, amikor Fowler felvetette, hogy talán nem jók a koordináták. Aprólékosan bebizonyították, hogy a koordináták jók. Ha egy embert elhelyeznek a készülékben, és megnyomják a gombot, az ember csellengérré alakul; kilép a készülékből, és elindul a nehéz atmoszférán át, megy, míg el nem tűnik a szem elől.

De talán - makacskodott Fowler -, talán valami apróság, valami igen csekély eltérés mutatkozhat, eltérés az igazi csellengéertől, valami apró defektus. Ha ilyesmi előfordulna - mondták a biológusok -, évekig kereshetnék, míg megtalálnák.

És Fowler tudta, hogy igazuk van.

Így most már öt ember tűnt el a korábbi négy helyett, és Harold Allen hiába ment ki a Jupiterre. Ismeretszerzés szempontjából mintha ki se ment volna.

Fowler felemelte íróasztaláról a személyzeti dossziét, a szorosán összekapcsolt vékony papírcsomót. Nem szívesen ugyan, de meg kellett tennie. Valahogyan meg kell találni ezeknek a különös eltűnéseknek az okát. És erre nincs más mód, mint újabb embereket kell kiküldenie.

Ült egy pillanatig, figyelte a szél üvöltését a kupola fölött, az örökké tartó

mennydörgő vihart, amely állandóan forrongó, kavargó dühvel seperte végig a bolygó felszínét.

Miféle veszély leselkedik odakint? - kérdezte magától. - Fenyegetés, amelyről semmit sem tudunk? Hátha leselkedik odakint valami, és felfalja a csellengereket, és nem tesz különbséget az igazi csellengerek és az emberek között? A felfalónak természetesen mindegy.

Vagy talán alapvetően tévedtek, amikor a csellengereket választották ki mint a bolygó életkörülményeinek legmegfelelőbb típust? A csellengerek nyilvánvaló intelligenciája döntötte el a kérdést. Mert ha olyan élőlényé alakítják át az embert, amelynek nincs intelligenciája, akkor az ember abban az alakban nem tudja sokáig megőrizni saját intelligenciáját sem.

Lehetséges, hogy a biológusok ezt a tényezőt túlhangsúlyozták, hogy egy másik, nem kielégítő vagy éppen végzetesen hibás eredményt ellensúlyozzanak? Nem valószínű. Csökönös fickók ugyan a biológusok, de a dolgukat értik.

Vagy pedig az egész ügy megvalósíthatatlan, és az első perctől kudarcra volt ítélve?

Más bolygókon, más életformáknál bevált a transzformálás, de persze ebből nem következik szükségszerűen, hogy a Jupiteren is beválik. Lehet, hogy az emberi intelligencia nem képes megfelelően együttműködni a jupiteri érzékszervekkel.

Lehet, hogy a csellengerek annyira mások, annyira idegenek, hogy az emberi tudás és a jupiteri lét koncepciói nem találnak közös alapot az együttes munkára.

Vagy talán az emberben van a hiba, talán faji sajátosságaiban? Valamilyen lelki aberráció - annak hatására, amit odakint talál - nem engedi, hogy visszajöjjön? Bár talán emberi fogalmak szerint nem is aberráció. Talán valamelyik átlagos emberi tulajdonság, amely a Földön általános és elfogadott, itt azonban olyan heves ellentétbe kerül a jupiteri léttel, hogy szétveti az ember lelkének épségét?

Körmök kocogtak végig a folyosón. Fowler fölfigyelt, aztán halványan elmosolyodott. Igen, Towser, a konyhából jön, meglátogatta barátját, a szakácsot. Towser belépett a szobába, csont volt a szájában. Megcsóválta a farkát, és lefeküdt az íróasztal alá, mancsai között a csonttal. Könnyező, vén szemét egy hosszú percig a gazdájára szegezte. Fowler lenyúlt, és megvakarta a kutya tépett fülét.

- Szeretsz még, Towser? - kérdezte Fowler, és Towser farkával dobolt a padlón.

- Te vagy az egyetlen - mondta Fowler.

Felegyenesedett, az asztalhoz fordult, és kezébe vett egy személyi lapot.

Bennett? Bennettet egy lány várja a Földön.

Andrews? Andrews úgy tervezte, hogy visszamegy a marsi műszakira, amint elég pénzt keresett, hogy egy további évig kitarthasson.

Olson? Olson közel van a nyugdíjazáshoz. Állandóan azt meséli a fiúknak, hogy letelepszik, és rózsákat nevel.

Fowler óvatosan letette a személyi lapokat. "Embereket ítélek halálra.

Stanley kisasszony sápadt ajka alig mozdult pergamenszerű arcában, amikor ezt mondta: a halálba küldöm őket, és én biztonságban és kényelemben ülök idebent."

Bizonyos, hogy az egész kupolában ezt mondják, különösen mióta Allen sem tért vissza. Természetesen nem mondják a szemébe. Még azok sem mondanák, akiket hívatna, és közölné velük, hogy rajtuk a sor. De látná a szemükben:

Megint felvette a dossziét. Bennett, Andrews, Olson. Vannak még mások is, de nincs sok értelme a keresgélésnek. Kent Fowler érezte, hogy nem tudja megtenni, nem tud a szemükbe nézni, nem tud több embert a halálba küldeni.

Előrehajolt, és felkattintotta a kommunikátor kapcsolóját. - Tessék, Mr. Fowler.

- Kérem, Stanley kisasszony.

Várta Stanley kisasszonyt, hallgatta, ahogyan Towser félszívvvel rágcsálja a csontot. Romlanak a fogai.

- Parancsára - jelentkezett a kisasszony.

- Csak azt akartam közölni, Stanley kisasszony, hogy készüljön fel további két transzformálásra.

- Nem fél - kérdezte Stanley kisasszony -, hogy elfogynak? Ha egyszerre csak egyet küld, tovább tart a készlet, és maga kétszer is kielégül.

- Egyikük - mondta Fowler - kutya lesz. - Kutya?

- Igen. Towser.

Hallotta, hogy a heves, hideg düh jegessé tette a nő hangját: - A saját kutyáját?

Amelyik végig kitartott magával...

- Éppen ezért - mondta Fowler. - Towser boldogtalan lenne, ha itt hagynám egyedül.

Nem az a Jupiter volt, amelyet a televízorból ismert. Várta, hogy más lesz, de nem ennyire. Ammóniaesők, bűzlő füstök és siketítő, mennydörgő viharok poklát várta.

Gomolygó felhőket és ködöt és roppant villámok sziszegő villanását.

Arra nem számított, hogy a korbácsoló zuhatag enyhe bíbor párává alakul, és tűnő árnyékként lebeg a végtelen piros pázsit felett. Azt sem sejtette, hogy a dühödt, kígyózó villámok a tiszta gyönyörűség fényeivé válnak a festői égbolton.

Amíg Towserre várt, Fowler próbálgatta teste izmait, és elámult a sima, könnyed erőn, amit tapasztalt. Nem rossz test - gondolta magában, és mosolyognia kellett azon, hogy sajnálta a televízioron látott csellengereket.

Mert alig lehetett elképzelni, hogy egy élő organizmus létezzen víz és oxigén helyett ammónia- és hidrogénalapon; és nehéz volt elhinni, hogy ilyen létforma az életnek

ugyanazt a játszi varázsát ismerje, amit az emberiség ismer: Nehéz volt elképzelni az életet a leveses, dühöngő örvényben, ami a Jupiter volt, nem is sejtve persze, hogy a jupiteri szem egyáltalán nem leveses, dühöngő örvényt lát.

A szél úgy érintette, mintha gyöngéd ujjak simogatnák, és Fowler döbbenetben állapította meg, hogy földi normákkal mérve ez a szellő száguldó fergeteg, óránként kétszáz mérföld sebességgel tomboló, gyilkos gázokkal telített orkán.

Kellemes illatok járták át a testét. Illetve nem is annyira illatok mert az illat érzékelése más volt, mint amire emlékezett. Inkább mintha egész lénye átítatódott volna levendulával, ami mégsem volt levendula. Más volt, tudta, olyasmi, amire nincs szó, kétségtelenül első a jupiteri terminológia rá váró rejtélyei közül. Mert az ismert szavak, a gondolati szimbólumok, melyek mint földi embernek jó szolgálatot tettek a Földön, itt, mint jupiteri lénynek, hasznavehetetlenné váltak.

A nyílás kitárult a kupola oldalán, és Towser kitámolygott rajta, legalábbis Towsernek kell lennie - gondolta Fowler. Próbálta szólítani a kutyát, formálgatta agyában a szavakat, mondani akarta, de nem tudta kimondani, nem volt rá módja, mert nem volt mivel kimondania.

Egy pillanatra szörnyen megijedt, vak félelem száguldott át agyán, pánikba esett.

Hogyan beszélnek a jupiteriek? Hogyan? . . .

Hirtelen megérezte Towser jelenlétét, társáét a Földön és annyi bolygón, intenzíven érezte a lompos állat túláradó, buzgó barátságát. Mintha Towser lénye kiáradt volna, és egy pillanat alatt befészkelte volna magát az agyába. És érezte, hogy az üdvözlés áradatából szavak érnek hozzá:

- Helló, pajti!

Nem is valóságos szavak, a szavaknál jobb valami. Gondolatszimbólumok az agyában, átadott gondolatszimbólumok, annyira árnyaltak, amilyenek a szavak sohasem lehetnek.

- Helló, Towser!

- Csuda jól érzem magam - mondta Towser. - Mint egy kölyökkutya. Az utóbbi időben elég pocsek volt már a közérzetem. Lábaim megmerevedtek, alig maradt fogam. Ilyen fogakkal nehéz csontot rágcsálni. A bolhák is rettentően kínoztak. Azelőtt rá se hederítettem. Pár bolhával több vagy kevesebb, nem sokat számított fiatalabb éveimben.

- De... . de - Fowler gondolatai megtorpantak -, te beszélsz hozzám !

- Persze - mondta Towser -, mindig is beszéltem hozzád, csak nem tudtál meghallani. Megpróbáltam egyet-mást elmondani neked, de nem sikerült megértetnem magam.

- Néha azért megértettelek - mondta Fowler.

- Nem valami jól - felelte Towser -, tudtad, hogy mikor akarok enni vagy inni vagy

kimenni, de körülbelül ennyi volt az egész.

- Nagyon sajnálom - mondta Fowler.

- Felejtjük el - mondta Towser -, fussunk addig a szikláig.

, Fowler csak most vette észre a sziklát, úgy látszott, jó néhány mérföldnyi távolságra van, de különös kristályos szépséggel ragyogott a sokszínű felhők árnyékában.

Fowler habozott. - Messze van...

- Á, gyerünk csak - mondta Towser, és már vágatott is a szikla felé.

Fowler követte, próbálgatta a lábait, próbálgatta új teste erejét, előbb kissé kételkedve, egy pillanattal később ámuldozva, azután vágatva olyan tiszta örömmel, amely azonos volt a piros-bíborszín pázsittal, a téren át hullámzó eső füstjével. Futás közben tudatosult benne a zene - a zene, amely átjárta testét, áthatolt egész lényén, és a gyorsaság ezüst szárnyaira emelte. Olyan zene, amilyent harangok csilingelhetnek egy harangtoronyból napsütötte tavaszi dombon.

Amint a sziklához közeledtek, a zene elmélyült, és megtöltötte a mindenséget varázsos hangok áradatával. Ekkor már tudta, hogy a zene a csillogó szikla oldalán lezuhogó vízesésből árad. De azt is tudta, hogy nem vízesés az, hanem ammóniazuhatag, és a szikla azért fehér, mert megszilárdult oxigén.

Megtorpant, és megállt Towser mellett, ott, ahol a zuhatag száz színben ragyogó szivárvánnyá tört. Szó szerint száz és száz színre, mert nem árnyalatokban látták a színeket, mint az emberi lények, hanem tisztán, elkülönülve a legkisebb összetevőig.

- A zene - mondta Towser. - Igen, mi van vele?

- A zene - mondta Towser - rezgés. A zuhatag rezgése. - De Towser, te nem tudhatsz a rezgésekről.

- De tudok - mondta Towser -, épp most ötlött az eszembe. Fowler belül elképedt.

"Épp most ötlött..."

És egyszerre csak felötlött őbenne is egy képlet, egy folyamat képlete, amely a fémeket ellenállóvá teszi a

Jupiter nyomásával szemben. Meghökkenve bámult a zuhatagra, és agya a sok színt gyorsan rendezte a spektrum pontos sorrendjében. Csak úgy, a levegőből. A semmiből, mert hiszen azelőtt semmit sem tudott sem a fémekről, sem a színekről.

- Towser - kiáltotta -, Towser, valami történik velünk!

- Igen, tudom - mondta Towser.

- Az agyunkban - mondta Fowler -, hiszen az egészséget használjuk, legkisebb eldugott sejtjéig. Használjuk, hogy megfejtsük a dolgokat, melyeket mindig ismernünk kellett volna. Lehet, hogy a földi agy természettől fogva lassú és ködös. Lehet, hogy mi vagyunk a világegyetem hülyéi. Talán úgy vagyunk teremtve, hogy mindenhez fáradtsággal jussunk hozzá.

És a gondolat új, éles fényénél Fowler tudta, hogy nemcsak a zuhatag színeiről és nemcsak a Jupiter nyomásának ellenálló fémekről van szó. Más dolgokat is érzékelt homályosan. Mintha valami bizonytalan suttogás távolibb dolgokra célzott volna - az emberi gondolaton, sőt az emberi képzeleten túli titkokra. Titkok, tények, a gondolkodásra épült logika, dolgok, melyeket ismerhetne minden elme, ha használhatná a gondolkodás teljes erejét.

- Még nagyon földiek vagyunk - mondta Fowler. - Éppen csak kezdünk észrevenni egyet-mást, amit tudnunk kell - egyet-mást abból, ami rejtve volt előttünk, emberi lények előtt. Mert az emberi test gyöngé: Szegényesek az eszközei a gondolkodáshoz, szegényesen van felszerelve érzékszervekkel. Talán hiányzanak is bizonyos érzékszerveink, melyekre szükségünk volna az igazi tudáshoz.

Visszapillantott a kupolára, amely apró, fekete valamivé törpült a távolban.

Ott emberek vannak, akik képtelenek látni a Jupiternek nevezett szépséget. Emberek, akik azt hiszik, hogy gomolygó felhők és záporozó esők sötétítik el a bolygó felszínét. Látásra képtelen emberi szemek. Nyomorúságos szemek. Szemek, melyek nem látják a szépséget a felhőkben, szemek, melyek nem látnak át a viharon. Testek, melyek képtelenek érezni a szétporladó folyadék szilaj rohanásából áradó csodálatos zene varázsát. Emberek, akik egyedül járnak, szörnyű magányban, és nyelvükkel beszélnek, mint ahogyan a cserkészek karjelekkel közlik üzeneteiket. Emberek, akik képtelenek kinyúlani és kitapintani egymás szellemét, mint ő most a Towserét.

Emberek, akik örökre ki vannak zárva ebből a személyes, bensőséges érintkezésből más élőlényekkel.

Ő, Fowler, idegen dolgokból áradó borzalmat várt itt a bolygó felületén, azt várta, hogy fedeznie kell magát ismeretlen fenyegetésekkel szemben, és fölvertezte magát a nem földi szituációk ellen.

És ehelyett olyasmit talált, ami nagyszerűbb mindennél, amit az ember valaha is ismert. Gyorsabb, biztosabb testet. A gyönyör érzését, az élet mélyebb átélését.

Élesebb agyat. A szépség világát, melyhez hasonlót még a Föld álmodói sem képzeltek el.

- Menjünk - sürgette Towser. - Hova akarsz menni?

- Bárhová - mondta Towser. - Csak induljunk el, és nézzük meg, hova jutunk. Érzek valamit... nos, igen, érzek valamit...

- Igen, tudom - mondta Fowler.

Mert ő is ugyanazt érezte. A nagyra hivatottságot. A nagyság bizonyosságát. Tudást arról, hogy valahol a horizonton túl kalandok várják és a kalandoknál is nagyobb ügyek.

Ezt érezhette az az öt is. A sürgető ösztönt, hogy menjen és lásson, a kényszerítő

érzést, hogy ott van az élet és a tudás teljessége. Most már tudta, hogy ezért nem tértek vissza.

- Nem megyek vissza... - mondta Towser.

- Nem hagyhatjuk őket cserben - mondta Fowler.

Fowler egy-két lépést tett vissza a kupola irányába, aztán megtorpant.

Vissza a kupolához. Vissza ahhoz a fájó, mérgekkel teli testhez, amelyet elhagyott.

Azelőtt nem érezte betegnek a testét, de most tudta, hogy beteg volt.

Vissza a zavaros elméhez. Vissza a kusza gondolkodáshoz. Vissza a tatógó szájakhoz, melyék jeleket formálnak, hogy mások megértsék, vissza a szemekhez, melyek most rosszabbak lesznek, mint a vakság. Vissza a szennyhez, vissza a csúszás-mászáshoz, vissza a tudatlansághoz.

- Talán majd egyszer - mormolta magában.

- Rengeteg tenni- és látnivalónk van - mondta Towser. - És rengeteget kell tanulnunk.

Mennyi mindent fogunk találni . . .

Igen, sok mindent találhatnak. Talán civilizációkat. Olyan civilizációkat, melyekhez képest az emberi civilizáció jelentéktelen. Szépséget és ami még fontosabb, a szépség megértését. És olyan barátságot, amelyet azelőtt senki sem ismert, sem ember, sem kutya soha azelőtt.

És életet. Az élet iramát az előző kába vegetálás után. - Nem tudok visszamenni - mondta Towser.

- Én sem - mondta Fowler.

- Visszaváltoztatnának kutyává - mondta Towser.

- Engem meg emberré - mondta Fowler.